

Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Нац. акад. правових наук України.
Вінниця : ХНУВС, 2024. С. 249–251.

3. Психічне здоров'я особистості у кризовому суспільстві : збірник матеріалів VI Всеукр. наук.-практ. конф. (Львів, 22 жовт. 2021 р.) / уклад. В. С. Бліхар. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 348 с.

4. Шишин А., Пономаренко Т. Психологічні особливості стресостійкості особистості в умовах невизначеності. *Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки*. 2023. Вип. 16. С. 64–71.

Наталія Щербина,

здобувач науково-дослідної лабораторії з проблем управління правоохоронною діяльністю та її психологічного супроводження навчально-наукового інституту післядипломної освіти Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Вікторія Литвин,

т.в.о. завідувача відділення поліграфологів Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

**ПРОФЕСІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА
ПРАВООХОРОНЦЯ В РОБОТІ З ВИПАДКАМИ
ДОМАШНЬОГО ПСИХОЛОГІЧНОГО НАСИЛЬСТВА**

Зі зростанням кількості випадків домашнього психологічного насильства, особливого значення набуває збереження психологічного здоров'я правоохоронців, адже вони не лише протидіють насильству як соціальному явищу, але й самі перебувають під впливом екстремальних умов служби, інформаційного тиску та хронічного стресу, що може провокувати виникнення професійного вигорання.

Домашнє насильство є багатовимірним соціальним явищем, яке охоплює фізичні, сексуальні, економічні та психологічні

форми впливу. Особливе місце серед них займає психологічне насильство, що часто лишається латентним, проте має руйнівний ефект як на індивідуальному, так і на суспільному рівнях. Психологічний тиск, залякування, ізоляція, контроль і систематичне приниження особистості формують стан хронічної травми, який позначається на психічному здоров'ї, соціальній адаптації, міжособистісних стосунках та якості життя вцілому. Вивчення психологічного насильства в сімейному середовищі вимагає всебічного розгляду, що поєднує досягнення психології, права та кримінології.

Дослідженням різних аспектів домашнього насильства займались низка українських вчених: запобігання домашньому насильству підрозділами Національної поліції України О. Дмитрашук, Р. Перелигіна, У. Митник, Ц. Баранова; аналіз зарубіжного досвіду протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі та насильницькі дії, що вчиняються щодо жінок висвітлено в працях Н. Ліщук, О. Ломакіної, Н. Аніщук.

Всесвітня організація охорони здоров'я визначає насильство як «навмисне застосування фізичної сили або влади, здійснене або у вигляді загрози, направлене проти себе, проти іншої особи, групи осіб або спільноти, результатом якого є (або є висока вірогідність цього) тілесні ушкодження, смерть, психологічна травма, відхилення в розвитку або різного роду збиток. Насильство, умисний фізичний чи психічний вплив однієї особи на іншу, проти її волі, що спричиняє цій особі фізичну, моральну, майнову шкоду або містить у собі загрозу заподіяння зазначеної шкоди зі злочинною метою» [1].

Формування професійно важливих якостей правоохоронця в процесі професійної психологічної підготовки, зокрема, формування моральної стійкості, емпатії, самоконтролю та психологічної культури – є визначальним чинником ефективної протидії насильству. Професійна освіта у системі МВС має відігравати провідну роль у розвитку цих якостей, забезпечуючи не лише юридичну компетентність, а й гуманістичну орієнтацію майбутніх фахівців. Морально-етичні принципи, здатність до

рефлексії, розуміння людських травм і механізмів насильства сприяють формуванню активної громадянської позиції правоохоронця.

В стресогенних умовах правоохоронці стикаються з постійними емоційними перевантаженнями, невизначеністю та підвищеним рівнем тривоги. Розвиток стресостійкості, навичок саморегуляції, емоційної стабільності та вольових якостей є необхідною умовою збереження професійного здоров'я. Важливим напрямом є також впровадження системи психогігієни, психологічного супроводу та профілактики емоційного вигорання, що дозволяє мінімізувати наслідки тривалого психічного перенавантаження.

Розвиток стресостійкості, емоційної стабільності та навичок самоконтролю це не лише запорука підтримки власної рівноваги, а й уміння розпізнавати ознаки насильства, правильно реагувати на конфліктні ситуації, виявляти емпатію до постраждалих. Саме розвиток цих компетентностей у процесі професійної підготовки підвищує ефективність правоохоронної діяльності, сприяє збереженню моральних орієнтирів і формує позитивний імідж служби у суспільстві.

Отже, протидія психологічному насильству та формування психічної стійкості правоохоронців мають розглядатися як взаємопов'язані напрями єдиної системи професійної підготовки а їх поєднання забезпечуватиме готовність до дій у кризових умовах.

Список використаних джерел

1. Малиновська Т. М. Домашнє насильство: щодо змістовного наповнення терміна. *Наше право*. 2020. № 3. С. 85–91.